

UHENSIGTSMÆSSIG BRUG AF FLEKSJOBORDNINGEN

Sammen med efterlønnen er fleksjobordningen i dag en af de mest populære støtteordninger på det danske arbejdsmarked – i alt er ca. 59.000 personer i fleksjob eller berettiget til et fleksjob. Trods den kraftige stigning er det ikke lykkedes at nedbringe antallet af førtidspensionister, hvilket oprindeligt var hensigten med fleksjobordningen. Beregninger som korrigerer stigningen i fleksjobbere og førtidspension for demografisk træk peger på, at ca. hver 3. fleksjobansat potentielt kunne være ansat på ordinære vilkår. En ny spørgeskemaundersøgelse fra SFI, som kortlægger arbejdsevnen, kommer ligeledes til det bemærkelsesværdige resultat, at ca. 23 pct. af fleksjobberne ikke mener, at de har nogen funktionsnedsættelser. Det peger samlet set på en uhensigtsmæssig brug af ordningen af personer, som godt kunne bestride et fuld- eller deltidsjob på det ordinære arbejdsmarked uden offentlig støtte. Dermed må man konstatere, at opstramningen af fleksjobordningen fra februar 2006 ikke har haft tilstrækkelig virkning. Det vil være gavnligt med en gennemgang af samtlige fleksjobberes arbejdsevne for at vurdere, om disse potentielt kan komme i ordinær beskæftigelse. Hvis en fjerdedel af fleksjobberne og personer på ledighedsydelse (svarer til omkring 13.000 personer) kommer i ordinær beskæftigelse (dvs. uden offentligt løntilskud) vil det kunne forbedre de offentlige finanser med knap 2 mia. kr. Forslaget vil dermed kunne bidrage til at imødekomme den udfordring, som Arbejdsmarkedskommissionen står overfor.

Antallet af fleksjobbere stiger fortsat – uden at antallet af førtidspensionister falder

Antallet af fleksjobbere er siden 1998 steget fra knap 3.000 personer til 44.500 personer i 2007, jf. tabel 1. Medtages personer på ledighedsydelse, som venter på at komme i fleksjob, kommer man samlet op på 55.000 personer i 2007. Med de seneste tal for maj 2008 ligger antal fleksjobbere og personer på ledighedsydelse på 58.700 personer, jf. figur 1a.

Tabel 1. Antal overførelsesmodtagere som følge af nedsat arbejdsevne

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	----- 1000 personer -----										
Førtidspension	238,0	237,8	235,4	229,5	227,0	233,5	234,7	235,5	235,8	237,9	241,4
Demografisk træk	238,0	242,6	246,6	250,8	254,9	258,4	261,7	265,7	270,4	274,1	276,7
- stigning i forhold til 1997		4,5	8,6	12,8	16,9	20,3	23,6	27,7	32,4	36,0	38,7
Fleksjob	2,3	2,8	6,5	8,6	13,0	19,1	24,2	29,8	36,1	41,4	44,6
Ledighedsydelse	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	2,4	5,2	8,1	10,1	11,2	10,8
Skånejob	4,3	5,1	4,5	5,4	5,5	5,8	6,0	5,9	5,9	5,9	6,0
"Brutto" førtidspensionister	244,6	245,6	246,5	243,4	246,8	260,8	270,0	279,4	287,9	296,3	302,7
- stigning i forhold til 1997		1,0	1,8	-1,2	2,2	16,2	25,3	34,8	43,2	51,7	58,1

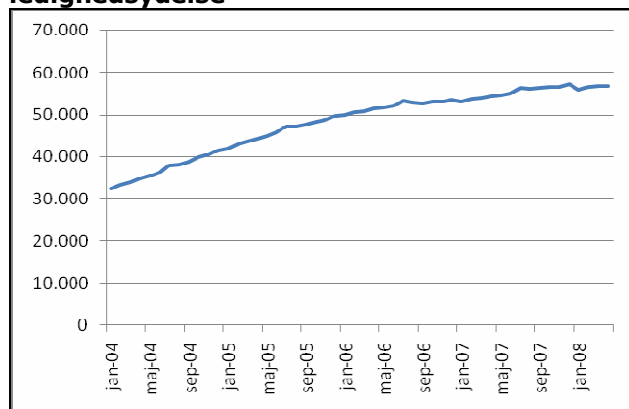
Anm.: I juli 1999 sættes folkepensionsalderen ned til 65 år, hvorved de 65- og 66-årige frem mod juli 2006 gradvist overgår til folkepension. Det giver et beregningsteknisk fald i antal førtidspensionister uden at det er udtryk for lavere tilgang til førtidspension. Derfor er beregningerne foretaget for de 18- til 64-årige. "Brutto" førtidspensionister er førtidspensionister inkl. personer i fleksjob, ledighedsydelse og skånejob.

Da fleksjobordningen blev indført i 1998 var det hensigten at begrænse tilgangen til førtidspension. I årene frem mod 2001 synes ordningen at have virket efter hensigten, idet antallet af førtidspensionister er faldet fra 238.000 personer i 1998 til 227.000 personer i 2001. Faldet er blevet modsvaret af en tilsvarende stigning i fleksjobbere og modtagere af ledighedsydelse med 12.000 personer.

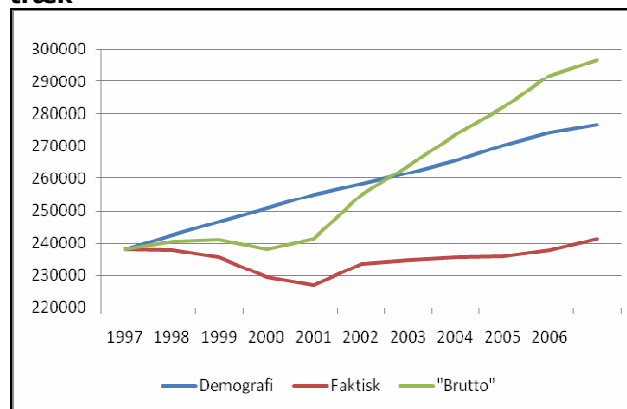
Men efter 2001 er antallet af fleksjobbere og personer i ledighedsydelse fortsat med at stige samtidig med at der også er blevet flere førtidspensionister. Det samlede antal af personer med nedsat arbejdsevne, dvs. førtidspensionister inklusive personer i fleksjob, ledighedsydelse

og skånejob (såkaldte "brutto" førtidspensionister), er således steget med knap 60.000 personer siden 1997.

Figur 1a. Antal fleksjobbere og personer på ledighedsydelse

Figur 1b. Førtidspensionister og demografisk træk

Den demografiske udvikling med flere ældre (og derved flere nedslidte) på arbejdsmarkedet kan til dels forklare, at fleksjobordningen ikke har bidraget til et fald i antallet af førtidspensionister. Beregninger viser, at 2/3 af stigningen (ca. 40.000 personer) kan forklares ved demografi. Det tyder på, at visiteringen til fleksjob har været for lempelig, og at ordningen også benyttes af personer uden varigt nedsat arbejdsevne.

Stort beskæftigelsespotentiale blandt fleksjobberne

Alt andet lige peger ovenstående beregning af det demografiske træk på at omtrent hver tredje fleksjobber (inkl. ledighedsydelse) under andre forhold kunne være i ordinær beskæftigelse.

En ny rapport fra SFI (*Handicap og beskæftigelse i 2006*, <http://www.sfi.dk/sw58574.asp>) understøtter vurderingen af, at en del af fleksjobberne ikke har nedsat arbejdsevne. Rapporten kortlægger fleksjobbernes arbejdsevne/funktionsnedsættelser gennem en spørgeskemaundersøgelse. I undersøgelsen svarer 23 pct. af fleksjobberne, at de ikke har nogen af de funktionsnedsættelser (der stilles mere end 100 spørgsmål for at afdække respondenternes egentlige funktionsnedsættelse inden for 7 forskellige områder) som er anført i spørgeskemaet. SFI anfører, at der kan være andre forklaringer på, at personer uden funktionsnedsættelser kan være i fleksjob, som eksempelvis dårligt helbred. Der er ca. 10 pct. af de ansatte i fleksjob, som udover at de ikke har en målelig funktionsnedsættelse, også anfører, at de har et godt helbred.

At omkring en fjerdedel kunne bestride et ordinært job understøttes ligeledes af at netop denne andel af fleksjobberne kommer direkte fra ordinær beskæftigelse, jf. *DØR-rapporten forår 2005*.

Alt andet lige tyder ovenstående resultater på at 20-30 pct. af fleksjobberne (inkl. personer på ledighedsydelse) potentielt kunne være i ordinær beskæftigelse (uden offentligt løntilskud) – svarende til omtrent 13.000 personer.

Det anbefales derfor, at samtlige fleksjobberes arbejdsevne gennemgås for at vurdere, om disse potentielt kan komme i ordinær beskæftigelse. En revisitering af samtlige fleksjobber vil indebære en vis engangsudgift for kommunerne. Denne udgift vil dog blive mere end

modsvaret af den varige forbedring af de offentlige finanser, som flytningen af 13.000 personer fra støttet til ordinær beskæftigelse giver. Forslaget vil kunne forbedre holdbarheden af de offentlige finanser med omkring 2 mia. kr., *jf. tabel 2.*

Tabel 2. Holdbarhedsvirkning

	Holdbarhedsvirkning	
	i pct. af BNP	Mia. kr. (2007)
Revisitering af fleksjobbere	0,1	1,9
2015-planens krav til Arbejdsmarkedskommissionen	0,8	14,0

Kilde: Egne beregninger.

Opstramningen af fleksjobordningen fra 2006 var ikke vidtgående nok

Udviklingen i brugen af fleksjobordningen er et vidnesbyrd om, at den seneste opstramning af ordningen (februar 2006) ikke har været tilstrækkelig. Flexjobforliget fra 2006 skulle blandt andet sikre en bedre visitation i kommunerne og en nedbringelse af ledigheden blandt de fleksjobvisiterede. Samtidig blev der fastsat et loft over løntilskuddets størrelse¹.

Ulempen ved forliget fra februar 2006 var, at de nye regler kun gælder for fremtidigt visiterede, hvorfor de nuværende fleksjobansatte ikke blev berørt. Derved har det ikke været muligt at indfri det mulige beskæftigelsespotentiale blandt de fleksjobbere, som allerede i 2006 udgjorde over 40.000 personer. Derfor vil det være hensigtsmæssigt med en gennemgang af samtlige fleksjobberes arbejdsevne for at vurdere, om disse potentielt kan komme i ordinær beskæftigelse.

¹ Forliget indeholdt derudover ændringer af tilskudsforholdene (refusion) og en samling af administrationen af fleksydelsen hos kommunerne. Ændringerne trådte i kraft pr. 1. Juni 2006.